

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΥΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1940

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ} Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
46 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 46
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ. Δ. της Κ.ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

τορείες, ξεδιπλώνοντάς τα σὲ στίχους εὐκολοὺς καὶ ἀτεχνούς στὸ βᾶθος, ὅπου φαντάζει σὲ μοναδικὸ εὖρημα καὶ κατόρθωμα ἢ ὁμοιοκαταληξία: *Αἰγάλεω - παμπάλαιο!*

ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΙ

(15-30 Σεπτεμβρίου)

21-9-1832: Θάνατος τοῦ Walter Scott.

Ἡ πρώτη λογοτεχνικὴ προσπάθεια τοῦ νεαροῦ δικηγόρου Scott ἐγένετο τὸ 1795 μετὰ φράση τῆς «Ἐλεονώρας» τοῦ Burger, πού πέρασε ὅμως ἐντελῶς ἀπαρατήρητη. Ὑστερ' ἀπὸ ἑπτὰ χρόνια εἶχε τὴν πρώτη του ἐπιτυχία μετὰ τὴν ἐκδόσιν τῶν «Τραγουδιῶν τῶν Σκωτσέζικων Συνόρων», ὅπου ξαναζωντάνεψε τὰ ἀθάνατα ἡρωϊκὰ χρόνια τῶν θρυλικῶν Highlander. Τὸ «Τραγοῦδι τοῦ τελευταίου Ραψωδοῦ» (1805), οἱ «Μπαλλάντες καὶ λυρικά κομμάτια» (1806), τὸ «Ὅραμα τοῦ Ροδρίγου» (1811), ὁ «Λόρδος τῶν Νησιῶν» (1814) κλπ., εἶναι βιβλία πού τὸ κοινὸν τὰ ὑποδέχτηκε μ' ἐνθουσιασμό. Μπρὸς ὅμως στὴ δόξα τοῦ Βύρωνος ὁ ποιητὴς Scott θεώρησε φρόνιμο νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ γυρῆσῃ στὴν πρόξιν τῆς φιλολογικῆς ἐπιτυχίας. Ἡ πλοῦσια σειρά τῶν μυθιστορημάτων του ἀρχίζει μ' ἓνα ἀριστοῦργημα, τὸ «Waverley» (1814), πού δημοσιεύτηκε χωρὶς ὄνομα συγγραφέα καὶ κίνησεν, ὅπως ἦταν φυσικόν, τὴν περιέργειαν τοῦ κόσμου. Κ' ἡ περιέργεια αὕτη κορυφώθηκε ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ ἓνα χρόνον, κυκλοφόρησεν ὁ «Guy Mannering» μετὰ ὑπογραφήν «Ὁ Συγγραφεὴς τοῦ Waverley». Ἀπὸ τότε ὅλοι περιέμεναν μ' ἀνεπιμονήν τὰ καινούργια βιβλία τοῦ «Μεγάλου Ἀγνώστου», — ἔτσι εἶχαν βαρτίσει τὸ Scott, — πού ἐπέμενε νὰ κρατᾷ τὴν ἀνωνυμίαν. Ἀναφέρουμε μερικά ἀπ' τὰ ἔργα του: τὸ πασίγνωστο «Ivanhoe», «Rob-Roy», «Τὸ ὄμορφον κορίτσι τοῦ Perth», «Οἱ Πουριτανοὶ τῆς Σκωτίας», «Ὁ πειρατής» κλπ. Τὸ γράψιμον τοῦ Walter Scott φανερώνει, πολλὰς φορές, μιὰ δουλιὰ πού ἐγένετο βιαστικὰ, τὰ μυθιστορηματὰ του ὅμως διατηροῦν μιὰ χάρη ἀναμφισβήτητη, πού τὴν ὀφείλουν στὴ ζωηρῆ, ἀν' ὄχι ἀληθινῆ, περιγραφὴ μιᾶς περασμένης ἱστορικῆς ἐποχῆς.

22-9-1856: Τὸ πρῶτον διήγημα τῆς Γεωργίας Ἐλιοτ.

Ἀπ' τὴν ἡμέραν πού ἡ Γεωργία Ἐλιοτ ἦ μετὰ τὸ πραγματικόν της ὄνομα Μαίρη-Ἄννα Ἡβανς, ἔφυγε μετὰ τὸν Τζώρτζ Λιούις, ἡ οἰκογένειά της τὴν ἀποκήρυξε. Ἀκόμη καὶ ὁ ἀγαπημένος της ἀδερφός Ἰσαὰκ τῆς φέρθηκε μετὰ τὸν πιὸ σκληρὸ τρόπον. Τὸ παράδειγμα τῶν δικῶν της ἀκολούθησαν καὶ ὅλοι οἱ γνωστοὶ της. Ἐτσι, οἱ δύο ἐρωτευμένοι ἀρχισαν νὰ ζοῦν στὸ περιθώριον. Εἶχαν νοικιάσει ἓνα μικρὸ ἐπιπλωμένον σπίτι στὸ Λονδίνο, ὅπου οὔτε γράμματα οὔτε ἐπισκέψεις δεχόνταν. Ἡ Μαίρη-Ἄννα ἐξακολουθοῦσε

νὰ γράφῃ σὲ διάφορες ἡμερηίδες καὶ περιοδικὰ ἄρθρα χωρὶς ὑπογραφήν καὶ τὸ βράδυ γιὰ νὰ ξεκουράσῃ τὸ πνεῦμα της διάβαζε τὴν Ἰλιάδα στὸ ἑλληνικόν κείμενον. Μιὰ μέραν, λοιπόν, καθὼς τακτοποιοῦσε τὰ χαρτιά της, πού εἶχε φέρει ἀπ' τὴ Γερμανίαν, βρῆκε κάτι καλιὰ χειρόγραφα.

— Μπα! ἔκανε χαρούμενη, τὰ εἶχα ἐντελῶς ξεχάσει...

Κι' ἄρχισε νὰ τὰ ξεφυλλίζῃ.

— Τί ψάχνεις ἐκεῖ; τὴ ρώτησε περίεργος ὁ Τζώρτζ.

— Τίποτε τὸ σπουδαῖον... Εἶναι τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἑνὸς μυθιστορηματος πού εἶχα ἀρχίσει νὰ γράφω ἀπὸ καιρὸ... Δὲ βαριέσαι ὅμως! Ποιὲ δὲ θὰ τὸ τελειώσω.

— Νά, λοιπόν, τί πρέπει νὰ μοῦ διαβάσῃς σήμερον, εἶπε ὁ Λιούις.

Ἡ Μαίρη-Ἄννα δέχτηκε πρόθυμα νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγαπημένου της. Κ' ἐνῶ διάβαζε, ἔβλεπε τὸ πρόσωπόν της νὰ φωτίζεται ἀπὸ χαρὰ. Τέλος, δὲ μπόρεσε νὰ συγκρατηθῇ καὶ ὄλο συγκίνησιν τὴν διέκοψε λέγοντας:

— Πόλλυ, νὰ ὁ δρόμος σου! Αὐτὸ πού μοῦ διάβασες εἶναι γιομάτον δροσιὰ καὶ ἀπλότητα. Τίποτε δὲν ἔχεις γράφῃ ὡς τώρα, τὸ τόσο χαριτωμένον. Πρέπει, χωρὶς ἄλλο, νὰ κάνῃς ἓνα μυθιστόρημα. Μ' ἀκούς, Πόλλυ; Πρέπει, χωρὶς ἄλλο!

Ἡ Μαίρη-Ἄννα σκανδαλίστηκε ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους αὐτοῦ τοῦ Λιούις καὶ ἔτσι στίς 22 Σεπτεμβρίου 1856, καθὼς εἶχαν βγῆ περίπατον, τοῦ ἀνάγγειλε τὴν ἀπόφασίν της νὰ γράφῃ μιὰ σειρά διηγημάτων, μετὰ τίτλον «Σκηνὲς ἀπ' τὴ ζωὴν τοῦ κληρικοῦ», πού θὰ τὴν ἀρχίζῃ μετὰ «Δεινοπαθήματα τοῦ αἰδεσιμωτάτου Ἄμους Μπάρτον».

Ὑστερ' ἀπὸ ἓνα μῆνα, τὸ διήγημα ἦταν ἔτοιμον. «Ὅταν τὸ διάβασα στὸν Τζώρτζ, λέει σ' ἀπομνημονεύματά της, ἔπεσε στὴν ἀγκαλιὰ μου καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ ἀπὸ συγκίνησιν».

Χωρὶς ὄνομα συγγραφέως, μετὰ μονάχα τὴν εὐθύνησίν της, τῷστειλε στὸν ἐκδότη Μπλάκγουντ. Ἐπει' ἀπὸ ὀχτὼ ἡμέρας, ἔλαβε τὴν ἀπάντησίν του. Ἦταν ἓνας θρίαμβος! Μόνον πού ὁ κ. Μπλάκγουντ ὑποδείκνυε μερικὰς διορθώσεις πού ἔπρεπε νὰ κάνῃ. Ἄλλ' ἡ Μαίρη-Ἄννα ἀνήθθη ν' ἀλλάξῃ ἔστω καὶ ἓνα γιώτα στὸ ἔργον της. Τότε, μπρὸς σ' αὐτὴ τὴν ἐπιμονήν, ὁ ἐκδότης ἀπάντησε ὅτι ἴσως δὲν εἶχεν ἐκφρασθῆ καλά καὶ πὼς ἦταν περήφανος γιὰτὶ σ' αὐτὸν ἔλαχε ὁ κληρικός νὰ δημοσιεύσῃ τὸ πρῶτον ἔργον ἑνὸς συγγραφέως πού δὲ θ' ἀργοῦσε νὰ γίνῃ πασίγνωστος.

Ἐτσι, τὸ πρῶτον διήγημα τῆς Ἐλιοτ, δημοσιεύτηκε χωρὶς καμμιά ἀλλαγὴν καὶ ἐγένετο μ' ἐνθουσιασμόν δεχτὸν ἀπ' τὸ κοινόν.

23-9-1675: Θάνατος τοῦ Valentin Conrart, πρώτου ἰσοβίου γραμματέως τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

Στὸ σαλόνιον τοῦ Conrart, μπορούμε νὰ ποῦμε